

## Valtuutetun valtuustoaloite

Aloitteen tekijä (valtuutetun nimi / valtuustoryhmä)

**Kaisa Louet**

Aloitteen päivämäärä

**15.6.2026**

Aloitteen aihe

**Vaikuttavan ja toipumiskeskeisen päihdekuntoutuksen vahvistaminen Pohteella**

Aloitteen teksti

Pohteen talous on tiukassa tilanteessa, eikä hyvinvointialueella ole mahdollisuutta ratkaista kasvavia haasteita lisäämällä jatkuvasti rahoitusta. Siksi jokainen euro on käytettävä mahdollisimman vaikuttavasti.

Päihderiippuvuus aiheuttaa merkittäviä kustannuksia terveydenhuololle, sosiaalipalveluille, lastensuojelulle, mielenterveyspalveluille sekä työkyvyttömyyden ja syrjäytymisen kautta koko yhteiskunnalle. Nykyinen järjestelmä painottuu liikaa kalliiseen oireita korjaavaan kiertoon, jossa samoja ihmisiä hoidetaan toistuvasti ilman riittävää mahdollisuutta todelliseen kuntoutumiseen ja pysyvään toipumiseen.

Vaikuttava päihdekuntoutus ei ole lisäkustannus, vaan investointi, joka vähentää muiden palveluiden kustannuksia. Kun ihminen toipuu päihderiippuvuudesta, vähenee tarve päivystyskäynneille, erikoissairaanhoidolle, lastensuojelulle, asumispalveluille ja muille raskaammille palveluille. Samalla vahvistuvat työ- ja toimintakyky sekä vanhemmuus. Erityisen merkittävä hyöty syntyy silloin, kun vanhemmat kykenevät kuntoutumisen myötä vastaamaan omien lastensa hoidosta ja kasvatuksesta ja sukupuolvien ongelmaketjut katkeavat.

Päihdepalveluissa tulisi nykyistä vahvemmin varmistaa hoidon jatkuvuus. Pelkkä katkaisuhoidoista harvoin riittää muuttamaan vuosia tai vuosikymmeniä jatkunutta riippuvuussairautta. Henkilöille, jotka hakeutuvat katkaisuhoidon ja ilmaisevat halunsa raitistua, tulee mahdollistaa nykyistä sujuvampi pääsy jatkokuntoutukseen. Ilman jatkohoittoa katkaisuhoidon hyödyt jäävät usein lyhytaikaisiksi, mutta onnistuneen kuntoutumisen myötä syntyvät säästöt voivat olla merkittäviä ja pitkäkestoisia niin terveydenhuollossa, sosiaalipalveluissa kuin lastensuojelussakin.

Kaikki päihderiippuvaiset eivät tarvitse raskasta ympärivuorokautista laitoshoidoa. Monelle tehokkain ratkaisu on toipumiskeskeinen kuntoutus, jossa tavoitteena on pysyvä päihteettömyys, vastuun ottaminen omasta elämästä sekä täysipainoinen osallistuminen yhteiskuntaan.

Pohteen alueella toimii jo vaikuttavia palveluntuottajia, jotka toteuttavat muun muassa Minnesota-malliin perustuvaa toipumiskeskeistä päihdekuntoutusta. Minnesota-hoito on kansainvälisesti laajasti käytetty ja vuosikymmenten ajan kehitetty riippuvuuden hoitomalli, jonka keskeinen vahvuus on riippuvuuden kokonaisvaltainen ymmärtäminen sairautena sekä pitkäjänteinen toipumisen tukeminen. Hoidossa huomioidaan päihderiippuvuuden lisäksi myös ihmisen toimintakyky, vertaistuki, vastuullinen elämäntapa sekä toipumisen jatkuminen varsinaisen hoitojakson jälkeen.

Minnesota-mallin erityinen vahvuus on myös läheisten huomioiminen. Päihderiippuvuus koskettaa aina koko perhettä, mutta läheisten asema jää usein muissa hoitomuodoissa vähälle huomiolle. Minnesota-hoidossa myös läheisille tarjotaan tietoa, tukea ja mahdollisuuksia omaan toipumiseensa, mikä vahvistaa koko perheen hyvinvointia ja tukee kuntoutumisen pysyvyyttä.

Oman alueen palveluiden hyödyntäminen vahvistaa paikallista osaamista, tukee alueen elinvoimaa ja pitää myös palvelutuotannosta syntyvät verotulot alueella.

Me allekirjoittaneet aluevaltuutetut esitämme, että Pohde:

- Selvittää toipumiskeskeisen päihdekuntoutuksen nykyisen saatavuuden, vaikuttavuuden ja palveluketjut Pohteen alueella.
- Arvioi päihdekuntoutuksen tehtävien panostusten kustannusvaikutukset suhteessa korjaavien palveluiden kustannuksiin erityisesti lastensuojelussa, päivystyksessä, erikoissairaanhoidossa ja asumispalveluissa.
- Laatii suunnitelman, jolla päihdepalveluiden painopistettä siirretään nykyistä vahvemmin vaikuttavaan kuntoutukseen, hoidon jatkuvuuteen ja pitkäaikaiseen toipumiseen.
- Selvittää mahdollisuudet hyödyntää nykyistä laajemmin Minnesota-malliin perustuvaa toipumiskeskeistä päihdekuntoutusta sekä muita vaikuttaviksi osoitettuja oman alueen kuntoutuspalveluja osana Pohteen palvelukokonaisuutta.
- Arvioi mahdollisuudet kehittää katkaisuhoidosta jatkokuntoutukseen ohjautumista siten, että raitistumiseen motivoituneilla asiakkaila on nykyistä paremmat mahdollisuudet päästä vaikuttavan kuntoutuksen piiriin.
- Tuo aluevaltuustolle esityksen toimenpiteistä, joilla nykyisiä resursseja voidaan kohdentaa vaikuttavammin päihderiippuvuuden hoitoon ilman hyvinvointialueen kokonaiskustannusten kasvua.